

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Рівне - 2023

Випуск 17

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 17. Рівне: РДГУ, 2023. 106 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 22 червня 2023 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

догматизму. Однією з причин гальмування демократичного розвитку суспільства є те, що значна частина людей не готові свідомо брати участь у цьому процесі, не здатні самостійно та критично осмислювати складності реального життя. Від наявності або відсутності вищевказаних ознак певною мірою залежить доля держави. Критичне мислення є не лише наслідком демократичного способу життя, а й фактором його формування.

Список використаних джерел

1. Борух О. А. Вплив засобів масової комунікації на тривожність підлітків у воєнний час. Дипломна робота на здобуття освітнього ступеня магістра спеціальності «Психологія». Київ, 2022. 89 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/56992>
2. Курбан О. Проблема критичності мислення при споживанні медіаконтенту в умовах інформаційної війни. *Синopsis*. 2022. Випуск 28. С. 21–27. URL: <http://surl.li/gtdcr>
3. Ясточкіна І. Особистісна тривожність як соціально-психологічна проблема. *Вісник Львівського університету. Серія Психологічні науки*. 2020. Випуск 6. С. 165–170. URL: <http://surl.li/gtdcx>

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ОНКОЛОГІЧНО ХВОРИХ ОСІБ

Максимюк Вікторія, здобувач ОС магістр, 1 курс, РДГУ

Керівник: Хупавцева Н.О., доктор психологічних наук, професор

Людина яка стикається із таким життєвим викликом як онкозахворювання, переживає сильний стрес, страх за життя, тривогу за майбутнє та інші негативні емоційні стани. Цей діагноз звучить для неї як вирок, адже онкологічне захворювання складне у лікуванні та має важкі психологічні та соматичні наслідки внаслідок чого погіршується життєстійкість людини. В наш час та останні роки людям які хворіють як ніколи важко боротися за своє життя, бо пандемія, війна та економічна криза вносить багато негативних корективів в повсякденному житті. Тому розкриття теми життєстійкості онкохворих є актуальним питанням, яке потрібно піднімати, вивчати та вирішувати задля поліпшення їх стану. Лікування хворого залежить не тільки від ліків для організму, а й у підтримці його позитивного настрою на одужання, що впливає на психоемоційний стан. Людина не має відноситися до свого захворювання як до вироку та залишатися на одинці з хворобою. Життєстійкість важкохворих може

підтримуватися різними чинниками, такими як: сім'я, справа життя, підтримка навколишніх, жага до життя, розуміння своєї значущості та інше.

Приблизно третина всіх онкологічних хворих, відчуває психічний розлад в сенсі супутньої патології через сильний психологічний стрес, спричинений основним захворюванням. Психологічна допомога хворим на рак, є важливою частиною терапії, якої нажалі не вистачає в державних лікарнях України. Дослідження показали вплив психосоціальної допомоги в догляді, на ймовірність одужання та покращення після раку [1]. Що стосується практичної допомоги або терапії, психолог несе відповідальність за підтримання пацієнта у боротьбі з хворобою за допомогою різних методик, наприклад, шляхом кризового втручання, втручання спрямованого на ресурси, або за допомогою образних процедур та роботи з метафорами. Метою, є посилення компетентності пацієнта для того, щоб впоратися із захворюванням. Наскільки це можливо, особисте соціальне середовище зацікавленої особи, також застосовується. Психоонкологічна допомога повинна забезпечуватися на всіх етапах захворювання та під час лікування. Щоб зростати та укріплюватися в життестійкості, вступаючи у боротьбу з проблемою, людині потрібні інші люди, серед яких мають бути близькі, надійні, готові співчувати і розуміти, а також серед них мають бути фахівці які надають професійну психологічну допомогу. Адже саме стосунки є тим живильним джерелом, в якому особистість будує свій новий простір, розгортає життя по новому, пристосовується до нових життєвих реалій приймаючи їх.

Для практики відновлювального лікування найбільше значення мають переважно психогенно обумовлені форми нервово-психічних розладів, тому що вони є головним фактором дезадаптації у пацієнтів. Психогенні реакції – психічні розлади, пов'язані зі звісткою про важке захворювання. Думки про невиліковність раку й майбутню смерть не можуть не турбувати людину, яка потрапила в онкологічний стаціонар або просто дізналася про такий діагноз.

Т. Ю. Мерилова, яка досліджувала групу онкологічних хворих за допомогою психологічних тестів, визначила, що у більшості з них спостерігалися складні фобії, депресивні та тривожні прояви. Надмірно виражені негативні емоції (депресія, тривога, фобії) здатні викликати у таких хворих навіть суїцидальні думки. Тому я вважаю що для людей з таким захворюванням вкрай необхідна робота з психологом. Виникненню депресії сприяють втрата соціального статусу, відчуття безпорадності і спотворення, безсоння, хронічний больовий синдром, непевність перспектив. У процесі лікування онкологічного захворювання людину переслідують страждання, страхи: перед хворобою, болем, перед змінами, страх самотності, страх

смерті. Емоційні переживання можуть підсилюватися за рахунок браку любові та розуміння [3].

С. Я. Карпіловська зазначає, що одним із важливих психологічних наслідків переживання наявності важкої хвороби є почуття ізольованості від людей, які не мають подібного досвіду, переживання своєї інаковості, існування в зоні відчуження [3]. Перебуваючи в близькому контакті з важкою хворобою людина стикається з екзистенційними питаннями: питаннями життя та смерті, активністю і пасивністю, питаннями сенсу, вибору, відповідальності. Таке враження, що в подібній ситуації людина нічого не може зробити, від неї начебто нічого не залежить. Їй так здається. І це дійсно так. Але тут приховується парадокс – людина не здатна змінити минуле, але вона може стати господарем теперішнього, може так спробувати побудувати, організувати своє сьогоднішнє життя, щоб стати його творцем.

Отже, своєчасна психологічна допомога є однією з найважливіших складових у боротьбі з такою важкою хворобою як рак, тому що тільки тоді, коли людина переосмислить те, що трапилось, згуртується і активізує свої резерви, тільки тоді з'явиться справжній ресурс для боротьби за себе і своє життя.

Список використаних джерел

- 1 Дж. Холланд, Н.М. Ривкіна Психоонкологія. Історія розвитку. Консультативна психологія та психотерапія., 2014, № 1. С.14-23 (рос. мовою).
- 2 Матейко Н.М. Клінічна психологія: словник-довідник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. 134с.
- 3 Сучасні дослідження у психоонкології / О. А. Ревенок, О. О. Зайцев, О. П. Олійник [та ін.] *Журнал психіатрії та медичної психології*. 2009. №1 (21). С. 50 - 55.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Михайлова Аліна , здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, НУВГП

Керівник: Ставицька О. Г., кандидат психологічних наук, доцент

Мета психологічного супроводу обдарованих учнів – це всебічне дослідження їх особистості з метою гармонійного розвитку, сприяння в розвитку самореалізації, професійного самовизначення, збереження психологічного й фізичного здоров'я.

Форми та методи реалізації діяльності психологічної служби:

- психологічна діагностика обдарованості дітей;

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Індивідуальна та групова робота з дітьми-переселенцями.....	4
Артемова О. Компетенції фахівців для надання допомоги вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	9
Бабак К. Особливості соціальної адаптації дитини до шкільного навчання..	11
Демчук О. Сутність автентичності у психологічному просторі	13
Павелків В. Вплив соціальних мереж на формування нових молодіжних субкультур	15
Павелків В., Оборська А. Використання методів арт терапії у процесі реабілітації девіантної поведінки поранених військовослужбовців	18
Павелків В., Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арт-терапії.....	20
Романюк В. Психічна травма особистості: психофізіологічні та клінічні аспекти	22
Рудюк О. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів	25
Басалига Т. Метод десенсибілізації (EMDR) як засіб подолання посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у учасників збройних конфліктів	27
Борак О. Життестійкість у системі професійно важливих якостей майбутніх психологів.....	30
Войціховська Я. Психологічні аспекти професійного становлення майбутнього фахівця.....	32
Гаврилюк О. Клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса у роботі з людьми з відхиленням у психічному розвитку	34
Гаврилюк О. Особливості самоставлення як чинник ефективності комунікації у юнацькому віці	37
Ганцева М. Психологічні прояви тривожності у студентської молоді під час воєнних дій.....	39
Горбатюк О. Особливості профілактики девіантної поведінки у підлітковому віці	41
Гуцало А. Психологічна допомога вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	43
Даєр І. Психологічні основи розвитку резильєнтності молоді в умовах закладу вищої освіти.....	45
Дивульська К. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану	47
Єфімова М. Психологічна допомога постраждалим дітям внаслідок військового конфлікту в Україні	50
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах ..	53

Зінчук І. Особливості роботи психолога з дітьми з особливими потребами старшого дошкільного віку.....	55
Ковалець А. Дослідження психосоціальної стійкості до стресу у здобувачів вищої освіти.....	57
Конончук А. Сім'я як чинник становлення самооцінки особистості.....	60
Котляр О. Аналіз самотності як соціально-психологічного явища	62
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці	64
Лашта А. Асертивна поведінка як адаптивна копінг-стратегія в юнацькому віці	68
Лісняк Б. Вплив засобів масової комунікації на рівень тривожності в умовах воєнного часу	69
Максимюк В. Соціально-психологічні чинники життєстійкості онкологічно хворих осіб.....	72
Михайлова А. Психологічний супровід обдарованих дітей в закладах освіти.....	74
Мартюченко К. Фасилітація як феномен у вітчизняній психологічній науці	77
Мовчко О. Копінг-стратегії як інструмент подолання наслідків стресу	80
Панова О. Проблеми психологічного вивчення вітчизняної сфери трудової зайнятості.....	81
Парфенчук О. Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків	84
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя	86
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку	88
Ткач У.-М. Соціально-психологічні особливості особистості підлітків з девіантною поведінкою	90
Ткачук О. Психолого-педагогічна технологія як ефективний метод зниження підвищеної сугестивності у підлітковому віці	92
Томко М. Діагностика та корекція емоційних порушень у дітей старшого шкільного віку.....	94
Циценя Д. Методи діагностики соціального інтелекту майбутніх психологів	96
Шевчук А. Подолання підвищеної тривожності підлітків методами когнітивно-поведінкової терапії.....	98
Шепель Т. Залежність ступеню емоційного вигорання лікарів від особистісних змінних (на прикладі локусу контролю та професійної мотивації).....	102
Зміст	105

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 17

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,4.